Gemeente Amsterdam

Stand van Zaken Recreatiesteiger Borneokade

Aan dagelijks bestuur Stadsdeel Oost
Van [redacted] @amsterdam.nl
[redacted] @amsterdam.nl

Datum 22 augustus 2019

1. Inleiding

Sinds het kort geding, aangespannen door [redacted] de heer [redacted] over overlast bij de recreatiesteiger bij de Borneokade is er veel gebeurd. Zo leidden publicaties naar aanleiding van het kort geding en de schikking tot veel onrust in de buurt. Waarbij mensen hun verbazing kenbaar maakten over het zwemverbod en het plaatsen van de verbodsborden.
Doel van deze notitie is om het dagelijks bestuur te informeren over datgene dat sindsdien gebeurd is en welke stappen er zijn en worden genomen om de onrust in de buurt weg te nemen en de overlast als gevolg van zomerrecreatie op de recreatiesteiger beheersbaar te krijgen en te houden.

2. Kort geding

Op maandag 15 juli was er een kort geding over de overlast als gevolg van het zwemmen bij de recreatiesteiger bij de Borneokade. Uitkomst van het kort geding is een schikking, in die schikking staat dat gaat de gemeente borden gaat plaatsen.
De borden maken de al bestaande gedragsregels en de verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving duidelijk aan bezoekers van de steiger. Het zwemverbod dat op het bord komt is vastgelegd in landelijke regelgeving, namelijk in artikel 8.08 van het binnenvaartpolitiereglement (Bpr). Het zwemverbod dat op deze borden komt te staan is dus niet nieuw. Het bestaat al, alleen waren weinig bezoekers daarvan op de hoogte.

Tijdens de zitting is gekozen voor een schikking, met de volgende redenen:

1. De inschatting was dat de rechter vrijwel zeker toegekomen was aan het gebod borden te plaatsen en misschien meer, omdat het zwemverbod er nou eenmaal al was;
2. Met deze schikking kunnen van [redacted] en [redacted] in principe niet meer naar de rechter voor aanpassingen aan de steiger oid;
3. Wanneer het zwemverbod opgeheven wordt door toedoen van de buurt en/of het rijk, de borden noodzakelijkerwijs moeten worden verwijderd zonder dat de gemeente verwijtbaar tekort schiet ten opzichte van de schikking.

Ter uitvoering van de schikking zijn op 25 juli de borden geplaatst.

1. Het officiële bord voor het zwemverbod met boetebepaling
2. Het aangepaste gedragsregelbord met de tekst:

Recreatiesteiger Borneokade
Deze drijvende steiger is bedoeld voor recreatie. Om te zonnen, te picknicken of gewoon te genieten van het uitzicht.

De steiger is voor ons allemaal. Rond de steiger wonen mensen. Daarom:

- praat en handel je met respect voor elkaar
- maak je geen lawaai en gebruik je geen versterkte muziek
- ben je na 22:00 uur stil
- gooi je afval in de afvalbakken of neem je het mee

De steiger ligt in een haven en grenst aan een vaargeul. Het is gevaarlijk om hier te zwemmen. Het Binnenvaart Politie Reglement verbiedt daarom het zwemmen.

De aanwezige trapjes zijn neergezet om mensen die per ongeluk te water raken een uitklimvoorziening te bieden.

Wij wensen u veel recreatieplezier.

3. Juridische situatie schikking

Hoewel door de plaatsing van de borden naar de letter aan de regeling is voldaan, betekent dit niet dat de gemeente de borden niet opnieuw hoeft te plaatsen als deze door derden zijn verwijderd. Er zijn in de schikking geen concrete afspraken over gemaakt, maar een redelijke uitleg is dat de gemeente voldoende moeite moet doen om het bord geplaatst te houden. Eerst het gesprek aangaan is op zich uit te leggen, maar in principe is het de verwachting dat een rechter zal vinden dat de gemeente daarna nog wel een of meer pogingen moet doen de borden opnieuw te plaatsen. Wanneer de borden stelselmatig verwijderd worden en redelijke pogingen dat te voorkomen niet slagen, wordt het wellicht een ander verhaal.

Samengevat: behoudens overmacht is het in principe niet mogelijk dat de gemeente er zelf (dus zonder toestemming van 5.1, 2, e en 5.1, 2, e voor kiest de afgesproken borden niet te plaatsen c.q. te verwijderen. In dat geval kunnen 5.1, 2, e 5.1, 2, e en 5.1, 2, e nakoming van de schikking bij de rechter afdwingen.

Van overmacht is onder meer sprake wanneer door toedoen van anderen het zwemverbod opgeheven wordt Sleutelwoord daarbij is ‘door toedoen van anderen’, zoals buurtbewoners. Dat vraagt een neutrale opstelling van de gemeente. Afhankelijk van degene die bevoegd is het zwemverbod op te heffen (Rijk of

gemeente) zijn er – kort gezegd – twee manieren waarop het zwemverbod opgeheven kan worden, zonder dat dit de gemeente verweten kan worden:

a. Omwonenden vragen bij het Rijk opheffing van het zwemverbod en het Rijk verleend dit;
b. Omwonenden vragen bij de gemeente opheffing van het zwemverbod en de gemeente komt op basis van een belangenafweging tot het oordeel dat de ontheffing verleend moet worden.

Optie b bevat juridisch meer risico dan optie a en moet deugdelijk gemotiveerd worden. Wanneer de opheffing van het zwemverbod geflankeerd wordt door maatregelen die de overlast beperken, wordt de positie van de gemeente sterker. Denk daarbij ook aan een beperking van de periode waarin gezwommen mag worden.

4. Gesprekken met de buurt

De uitkomst van het kort geding zorgde voor onrust in de buurt en meerdere publicaties in de media. Toen direct na plaatsing de borden door onbekenden zijn verwijderd is besloten om de borden niet direct terug te plaatsen, maar om eerst het gesprek met de buurt aan te gaan, omdat de inschatting is dat het terugplaatsen van de borden de spanning in de buurt verhoogd.

Daarom hebben de volgende gesprekken plaatsgevonden:

- Op 8 augustus gesproken met vier bewoners die de stichting Entrepothaven hebben opgericht, om een ontheffing van het zwemverbod aan te vragen. Zij erkennen dat het zwemmen gepaard gaat met overlast en dat de vraag is: ‘hoe kan je zwemmen zonder dat er overlast is?’. Ze zijn oplossingen hiervoor aan het bedenken.
- Op 14 augustus is gesproken met een vijftal kadebewoners dat direct achter de recreatiesteiger woont en overlast ervaren door bezoekers van de steiger. Deze bewoners willen vooral van de overlast af, maar ook willen zij kunnen blijven zwemmen.
- Op 15 augustus is gesproken met 5.1, 2, e de heer 5.1, 2, e (en hun advocaat): zij willen van de overlast af, maar ook willen zij kunnen blijven zwemmen.

Er wordt nog een gesprek gepland met de voorzitter van de Buurtcoöperatie OHG, 5.1, 2, e 5.1, 2, e. De buurtcoöperatie wil met hun ‘initiatiefgroep’ het gesprek in de buurt faciliteren om overlast tegen te gaan en zwemmen mogelijk te maken.

De overlast die door bewoners rondom de recreatiesteiger wordt ervaren is:

- Geluidsoverlast vanwege de op het water weerkaatsende geluiden bij zwemrecreatie, zoals constant roepen, gegil en gekrijs;
- Harde muziek;
- Barbecueën;

- Drank (zowel jongeren als volwassenen) waardoor harder praten en verminderde aanspreekbaarheid;
- Lachgas gebruik;
- Overlast is bij mooi weer niet beperkt tot het weekend of de vakantietijd, maar vindt dag en nacht plaats. Er zijn recreanten die tot etenstijd blijven, daarna een groep die juist komt om te eten en vervolgens hangjongeren. Ook bij mooi weer wordt ’s nachts gezwommen.

De gemeenschappelijke deler is dat mensen willen kunnen zwemmen en begrijpen dat zwemmen overlast veroorzaakt.

5. Vervolg

Aanpak overlast zomerrecreatie

In 2019 was de Aanpak Overlast door Zomerrecreatie gericht op de locaties Park Somerlust, Bogortuin, Weesperzijde bij de Loswal en de Amstel. In 2020 zal de locatie Recreatiesteiger Borneokade worden toegevoegd aan deze aanpak. Dat betekent dat er voor de Recreatiesteiger Borneokade een pakket maatregelen wordt opgesteld.

Doel van de gemeente is om in overleg met de buurt, de diverse gemeentelijke directies en onze partners (bijvoorbeeld politie) te komen tot een gebiedsgerichte maatwerkoplossing om zo de leefbaarheid te borgen.

De conceptversie van de aanpak overlast door zomerrecreatie wordt in november 2019 voorgelegd aan het dagelijks bestuur.

Zwemmen bij de Recreatiesteiger

Als gevolg van de uitkomst van het kort geding en de media aandacht heeft een groep bewoners zich georganiseerd. Zij willen een ontheffing van het Bpr aanvragen, zodat zwemmen bij de Borneokade niet verboden is. Zij hebben hiervoor Rijkswaterstaat, Waternet en de gemeente benaderd. Op dit moment is de situatie, dat onduidelijk is wie de bevoegde autoriteit is om een besluit te nemen als een aanvraag voor ontheffing wordt gedaan.
Om te voorkomen dat er een ‘zij gaan daarover’ doorverwijssituatie ontstaat is er een juridische analyse gemaakt van de verdeling van de bevoegdheden. Deze analyse is gedeeld met Waternet en Rijkswaterstaat. Tot op heden heeft dat niet geleid tot overeenstemming. Om duidelijkheid te krijgen wordt er op korte termijn een overleg gepland met vertegenwoordigers van de verschillende partijen om duidelijkheid te krijgen over de verdeling van de bevoegdheden.

Naast de onduidelijkheid over de bevoegdheden speelt er meer rondom zwemmen in open water. Dit heeft te maken met de wetgeving met betrekking tot het zwemmen. Naast het Bpr is ook de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz) van toepassing.

Dat maakt dat in de situatie dat ontheffing wordt verleend van het zwemverbod op basis van het Bpr moet worden gekeken naar datgene dat over zwemmen is opgenomen in de Whvbz (waarbij de provincie het bevoegd gezag is). Naar aanleiding van de berichtgeving in de media heeft ook het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat contact opgenomen. Zij geven aan dat er dan een complexe situatie ontstaat, onder andere omdat de Whvbz één van de wetten is die wordt opgenomen in de Omgevingswet. Vanuit dat perspectief willen zij graag meedenken, ook ter voorkoming van precedent werking.

Daarnaast is de recreatiesteiger bij de Borneokade niet de enige locatie waar onduidelijkheid bestaat over zwemmen in open water. Dat geldt voor meerdere plekken in het Oostelijk Havengebied, in stadsdeel Oost en binnen de gemeentegrenzen. Een discussie over zwemmen bij de recreatiesteiger bij de Borneokade moet dan ook in een breder kader worden bekeken.